

EL TEMPS entre els bastidors del darrer programa

L'últim xip

26 de juny. El final. 1,2 milions de telespectadors d'audiència mitjana. Com deia *The Guardian*: "Si voleu saber com són els catalans, mireu *La Vida en un Xip*".

20.05 h. Vestíbul de TV3. Després de tots els controls d'identificació per accedir al recinte de Televisió de Catalunya, els participants de l'últim Xip fan temps. Tots es coneixen: són els actors protagonistes de *La Granja* i els seus acompanyants. Es petonegen i s'abraçen. La Laia, la filla petita de la Carme i el Joan de la sèrie, arriba amb la seva mare de debò, però no s'està d'abraçar la seva mare de ficció. Entre la colla, hi ha en Soteres i el Brillant, menys agitant, més mudat. A poc a poc, la tertúlia es va fent grossa. Arriben altres actors i alguns membres del comitè assessor, ideòlegs habituals del Xip, com Magda Oranich, Manuel Roglan o Raimon Martínez Fraile.

Un crit expeditiu d'una guàrdia de seguretat posa en marxa el grup cap a l'edifici de Programes de TV3. Mentre enfili camí cap al plató número 1, Jaume Ferrús, director de la casa, topa amb el grup. Observa encuriolit els actors. Com si els recordés d'alguna sèrie. Tothom té, tanmateix, la mateixa destinació. Ferrús, juntament amb el psicossociòleg Xavier Altarriba, un altre antic col·laborador de Puyal i el guionista de *La Granja*, Jaume Cabré, formen la taula d'avui.

A l'avantsala de l'estudi d'emissió, una mica de xampany, refrescos i quatre coquetes per a matar la gana. Les nits d'ante-

na de *La Vida en un Xip* són llargues.

20.35. Encara som a l'avantsala del plató. Tothom ignora els canapès. Ningú no vol xampany. La gent comença a repenjar-se a les parets, buscant un lloc per seure. Fa estona que estan drets. El piscolabis allargassat permet l'arribada de més convidats tocatardans: Ignasi Riera, Manuel Delgado i Josep M. Ureta, amb filla i fill, respectivament, i d'Emili Teixidor. I de més actors: arriba el mala peça del Sergi, el primer xicot de la Sònia, aparellat de veritat amb la Carme Conesa, la presentadora de torn de *Betes i Films*. I la Núria Hosta, blanc immaculat de cap a peus. Hi són tots: la Cris, que fa d'amiga de la Sònia, la Mercè, la infermera del metge. I el metge també. L'Orestes Lara, el director d'actors de *La Granja*, s'ho mira tot com un cowboy escèptic entre el seu bestiar boví. A mesura que passa el temps, la gent es neguiteja. ¿Encara no ens criden?

20.55 En Jordi Mir, coordinador del programa surt amb un plec de fulls a la mà i fa, nerviós, cap a la porta. Falta algú. La situació esdevé tensa. Puyal puja a fer un cop d'ull. Va amb texans. Encara no s'ha canviat. Aquest, l'últim Xip, ¿serà el més descoordinat? Res d'això, a la televisió sempre es va escanyat.

21.05 Finalment, Puyal es posa davant

Joan Corbella. Psicòleg. No és tan sols un habitual del Xip, on ha sortit més que ningú; és del comitè assessor. A més, pren cafè amb la Mari Pau Huguet. Suau.

José Sandoval. Periodista. Escriu a la secció "rosa" de *La Vanguardia*. Forma part del comitè assessor de Puyal. És un dels talps preferits per la jet-set.

José Maria Huertas. Periodista, ara dels d'abans i gat vell. Ha aparegut en diversos xips sense ser membre del comitè assessor.

la porta de l'estudi i crida l'atenció dels presents. Fem rotllana al seu voltant. Amb un sol crit, fa callar tothom. Comença a parlar: explica als alumnes l'esquelet del programa d'avui, un programa gens encotillat. A base d'intervencions lliures. Però sobre aquesta teòrica llibertat, tothom haurà de saber en quin ordre de presentació parlarà. Puyal comença a passar llista d'oradors. "¿Qui no hi és, no compta i es passa al següent, d'acord?". S'aprova sense discussió. I Puyal alligona: "El Xip d'avui consisteix a presentar-nos a tots els qui el fem, les entranyes del programa. Ha de ser una cosa distesa

i alegre. Podeu dir el que vulgueu. Però sobretot, no caiguen en cap moment en un excés de cofoisme, no som els millors". Tothom creu.

A la resta de l'univers, la gent veu l'últim capítol de *La Granja*, que ja està en antena. S'acosta l'últim Xip.

21. 20. Per fi tothom assegut a lloc. Els de *La Granja* i els opinadors s'asseuen a les grades del plató. La resta, parents i amics, en una petita tribuna fora del decorat. Tècnics i càmeres fan proves amb la *dolly*, la càmera amb coll de girafa. Els focus s'encenen i s'apaguen. Corre-

disses pertot arreu: regidors, acompanyants dels convidats, hostesses dentífriques i tot aquell personal que cobra perquè els pannellistes tinguin una ampolla d'aigua i un got. L'argot del programa combina, sense problemes, ideologia i lingüística. Els pannellistes són els personatges que pel fet de ser experts en alguna matèria, situen el debat en el terreny dels conceptes. Marquen, doncs, el canemàs ideològic mínim del programa. I són una invenció lingüística del puyalisme que prefereix anomenar els opinadors amb el llenguatge dels media nord-americans.

Des de la graderia, el Xip sembla una maqueta de paper pinotxo feta a escala massa gran. Puyal a la seva trona queda amagat de les grades. Un aparell de televisió permet de seguir les imatges de l'últim episodi de *La Granja* en emissió. Jordi Mir repassa amb alguns participants l'ordre d'intervencions. Mentrestant, a *La Granja*, l'àvia Angelina plora davant el dibuix d'una masia que ja no tornarà a ser seva.

El Puyal, ara ja amb pantalons de pinces i l'americana de rigor, s'enfila al capdamunt de la tribuna per convèncer Manuel Delgado perquè es quedi al programa. Delgado s'excusa. "No puc".

A la TV, el Mercader demana a la Glòria si es vol casar amb ell. Ella li engalta: "M'ho pensaré". La cara del Mercader s'il·lumina i corre a dir-ho a tothom.

21.40 Puyal comença el botifarró. Aquest argot ja són més casolà. El botifarró és l'espai enregistrat en què el Puyal parla amb els personatges de *La Granja*. L'anomenen així perquè actua de falca entre els dos espais del programa: l'episodi de *La Granja* i el debat al plató. Ideològic també: relliga ficció amb aires de versemblança i realitat.

Josep Sandoval arriba l'últim i corre, ajupit, cap al seient; rialler i silenciós, s'estalvia de demanar disculpes.

Puyal insisteix per darrera vegada so-

Pepe Rodríguez. Periodista especialitzat en sectes. Anava al Xip com a expert. Habitual del Xip que no forma part del comitè assessor.

Ignasi Riera. Escriptor sindicalista, gastrònom obesament vocacional i nacionalista cultural. Membre del comitè assessor del Xip i polemista mal·leable.

Magda Oranich. Advocada experta en coses de divorci, diputada per IC al Parlament. Fervent del puyalisme i integrant del comitè assessor del Xip.

Els professionals passen a la rereguarda

Hauria pogut semblar un d'aquells geperman barbaforats que alcen el puny dret amb aires de contundència militar. Malgrat la seva oratòria metòdicament hipnòtica i una protectora espatlla granítica, a Joaquim Maria Puyal i Ortiga, l'han salvat sobretot els ulls. Al triangle frontal, entre les celles sinuoses i les conques brillants, hi recrea els millors mecanismes de la seducció televisiva. Arqueja, aprofundeix i, si convé, intimida. Mai no llambrega ni especula. Els braços i el cos remarquen el gest. Però Puyal concentra el poder en la mirada: el millor recurs de l'estrella televisiva, però també símbol de l'autoritat insolent d'un director que entreveu qualsevol petita desviació de càmera i controla, implacable, la tensió dramàtica del debat. La mateixa disposició de la trona de fusta, des de la qual encarrila *La vida en un xip*, ja indica qui mana al plató. Damunt el petit espai de la credença, quatre folis escrits a mà amb l'esquelet del programa, l'ordre d'intervencions i els talls de publicitat. A un cantó de la taula, una alarma digital digna de qualsevol basar

de la Barceloneta. La feina no vol luxes. Sota la trona i a la seva dreta, les fileres de públic i els falsos estucats damunt els quals dos sacrificats treballadors de la casa mouen les girafes del so. Al centre del plató, una petita rotonda feta de làmines de coure. Just davant Puyal, una càmera fixa. Només per als seus ulls. Darrere el seu clatell, una pantalla gegant de televisió d'on l'atabalada Sílvia Cópulo el comunica amb el món exterior. A la seva esquerra, la mesa dels pannelistes. I, just fora de focus, a pocs metres, hi té Jordi Mir, el coordinador del programa, amb qui Puyal baixa a deliberar mentre el realitzador fa una escombrada o un pla fix entre els convidats. El Xip no és, i ho remarca, feina d'un figurí

El puyalisme realment existent –la productora, l'equip, els seus– ha decidit que el fenomen Puyal deixi pas al segell Puyal. L'última nit del Xip, una mica de xampany i proud, Joaquim Maria Puyal es va limitar a suïcidar-se en públic. Sense excessos sentimentals. Ara Puyal depèn només d'ell mateix. Tornarà. **X.B. / O.M.**

bre el to del programa: "Sobretot, fugiu del cofoisme exagerat. No exagerem. Si voleu, una mica de sentimentalisme no està malament..." Al fons, pregunten pel resultat del partit de Dinamarca i Alemanya. Segons abans que les càmeres punxin en directe, Puyal va disparat cap a un fotògraf que acaba d'entrar "¿Puc saber qui és aquest senyor?". L'informen i el deixa treballar. Al plató no hi ha res que se li escapi.

Toni Bassas, l'últim a arribar, corre com una exhalació a asseure's al costat de la seva dona, la Mariona, col·laboradora de Puyal a la primera etapa del Xip.

TV3 anuncia que a partir de dilluns comença la reemissió de *La Granja*. El país respira tranquil.

Darrere els caps dels pannelistes apareix sobreimprès L'ÚLTIM XIP.

El pilot de la càmera s'encén. En Quim està a l'aire. Mira el món sencer i somriu. Torça una mica la boca. Se li fan una rastellera d'arrugues al voltant d'uns ulls que s'empetiteixen amb la riassa. Ja és el Puyal de la tevè. "Som aquí, acabant d'ordenar les coses per al Xip d'avui..."

La resta, per als fans de Puyal, és una joia de videoteca. Altres devien trobar-lo ensoport. Es tractava de mirar-se al mirall. Amb satisfacció sempre matisada. El públic civilitzat –tots aquells qui creuen en la tolerància, el respecte a l'opinió i una difuminada però evident categoria de valors progressistes– va gaudir amb l'últim Xip com si es tractés d'una festa familiar. Perquè, com a les seves festes familiars, ningú no va perdre les formes, però tampoc no va semblar gens fred. Sílvia Cópulo ensabonava un Joaquim Maria lleument envermellit. En Soterias i en Gassiot filaven el paper d'actors posant-se en qüestió les respectives adscripcions futbolístiques, i Brillant denunciava un cas peculiar de racisme contra el seu personatge. Als entreactes publicitaris, curses d'obstacles cap a lavabos i sales de passos perduts. I una *senyora* ovació que el gol sud del plató –Nani Riera i Emili Teixidor entre altres– va dedicar a l'eixelabrada victòria danesa en l'Eurocopa.

Quatre hores després, l'últim Xip s'ha acabat. Josep M. Ureta, col·laborador de l'equip del Puyal, desperta el seu fill que s'havia quedat adormit al seient. Per ell, el Xip havia durat més del compte. Per Puyal també.

**Xènia Bussé
Oriol Malló**